

Hrvatska - Iseljeništvo - Svijet

KNJIŽEVNOST Anči Fabijanović / 19 Listopad 2020

Andrija Pećarić, nakladnik: "Zlatarovo zlato" na engleskom autentični je suvenir Zagreba

Na webu Nakladničke kuće „Spiritoso“, koju vodi Andrija Pećarić, naišla sam na najbolji uvod u razgovor. Evo što tamo piše: „Zlatarovo zlato je najzagrebačkija od svih priča. To je prvi hrvatski povijesni roman, priča o zabranjenoj ljubavi zlatarove kćeri i plemićeva sina na povijesnoj pozornici zagrebačkih ulica i trgova šesnaestog stoljeća... Koloplet živopisnih likova neće vas ostaviti ravnodušnima!“ Andrija Pećarić je poznatu Šenoinu knjigu (ujedno atraktivno dizajniranu, a isto vrijedi i za slikovnicu o kojoj također razgovaramo) učinio suvenirom, što je presedan u našoj nakladničko-turističkoj praksi. Donosimo razgovor s njim od početne ideje za knjigu-suvenir pa do ideje za novu knjigu, ovaj put vezanu uz otok Vis.

- Otkud ideja za naziv Spiritoso?

Slučajno, od „allegro spiritoso“, glazba me pokreće pa eto, zvučalo mi je dobro i u sudskom registru sam vidio da je slobodno (ha-ha).

- Nedavno sam u knjižari naišla na slikovnicu „The Goldsmith’s Treasure“ i bila sam vrlo ugodno iznenađena činjenicom da se radi o prepričanom „Zlatarovom zlatu“ za djecu i to s prekrasnim ilustracijama i dodatcima o Zagrebu. Znala sam za prijevod romana „Zlatarovo zlato“ na engleskom jeziku koji ste objavili prije nekoliko godina i koji sam i osobno u nekoliko navrata preporučila nekim ljudima, ali ova slikovnica me je još više očarala i zaintrigirala. Jer, priznat će te, „Zlatarovo zlato“ baš i nije roman za djecu pa otkud slikovnica?

- Prvi susret s književnim klasicima iznimno je važan i osjetljiv čitateljski događaj koji nerijetko utječe na oblikovanje kasnijeg interesa za književnost i stvaranje čitalačkih navika. Ovim izdanjem htjeli smo najmlađoj publici približiti jedan od kanonskih tekstova hrvatske književnosti. Da, na prvu „Zlatarovo zlato“ možda nije očekivana priča za djecu, ali kad predrasude ostavite po strani, ona u svojim uzbudljivim ispreplitanjima ljubavne i povijesne naracije krije ono što je i djeci zanimljivo i tako pruža bogat materijal za slikovnicu. Naravno, ako se prepriča na djeci prihvatljiv i zanimljiv način, a neskromno ću reći da je autorica i urednica Tanja Konforta u tome uspjela.

Ovo raskošno izdanje nesuđene ljubavne priče Dore i Pavla popratile su ilustracije velikog Zdenka Bašića, a od „običnih“ slikovnica odmaknuli smo se dodacima o Zagrebu i njegovoj okolini: od izrade paprenjaka, preko zagrebačkih znamenitosti do zanimljivosti o Medvedgradu i Samoboru.

Slikovnica je naišla na velik interes kupaca u knjižarama diljem Hrvatske, a njezine su ilustracije bile predmet izložbe u foajeu Galerije Klovićevi dvori. O njezinoj atraktivnosti svjedoči podatak da je na natječaju Hrvatska lijepa knjiga, koji organizira NSK, za 2018. godinu izabrana među izdanja koja su predstavljala našu zemlju na međunarodnom natječaju „Best Book Design from all over the World u Leipzigu“ i na izložbi „Book Art International“ u Frankfurtu, dok je 2019. na međunarodnom sajmu knjiga u Frankfurtu, po izboru Ministarstva kulture, našla mjesto među deset najboljih hrvatskih autora. Slikovnicu smo odmah preveli na engleski jezik jer se uz književnu baštinu ovom slikovnicom promovira i Zagreb pa je time ujedno i nastavak projekta „Knjiga kao autentičan kulturni suvenir“ koji smo pokrenuli prije pet godina.

- No, vratimo se na početak, kako ste rekli prije pet godina, odnosno nakon niza godina rada u velikoj nakladničkoj kući odlučili ste se na samostalnu nakladničku djelatnost. Zašto?

- Više se i ne sjećam zašto (ha-ha). U jednom trenutku profesionalne karijere odlučio sam pokrenuti vlastitu tvrtku. Nisam se planirao baviti nakladništvom, iako sam tada radio u velikoj nakladničkoj kući, već sam razmišljao o autentičnom kulturnom proizvodu. Razmišljao sam kako napraviti nešto što će predstavljati suvremenu interpretaciju hrvatske kulturne baštine i što će biti visoke profesionalne i umjetničke vrijednosti, ravnopravno svjetskim kulturnim proizvodima visoke razine. Ideja se rodila u jednoj šetnji Gornjim gradom i paljenjem svijeće u Kamenitim vratima. Vidio sam neke strance koji se fotografiraju pokraj Dore Krupićeve i shvatio da oni uopće ne znaju što predstavlja taj kip. Tako sam odlučio prvi hrvatski povijesni roman „pretvoriti“ u autentični kulturni suvenir. Znao sam što želim napraviti, ali za realizaciju su mi bili potrebni stručni ljudi. U prvom redu urednica Tanja Konforta zatim prevoditelj Neven Divjakinja, a vizualno atraktivnom knjigu su učinili višestruko nagrađivani dizajneri Ivana Vučić i Tom-Jura Kaćunić koji su je „pretvorili“ u zanimljivu „zlatnu polugu“, uspješno spojivši tradicionalno i suvremeno, dekorativno i minimalističko. Čist i jednostavan prijelom teksta omogućuje korisniku funkcionalno čitanje romana te paralelno praćenje uredničkih komentara i objašnjenja kojima se olakšava razumijevanje teksta te latinskih i arhaičnih riječi. I tako sam spletom okolnosti ostao u nakladništvu, mada u jednoj specifičnoj niši nakladništva za koju mislim da je dobro da se razvija jer ovim projektom želimo proširiti tržište knjiga u kategoriju turističkih suvenira i drago mi je da je to prepoznato.

I strani studenti sportaši nosili bi kući „The Goldsmith’s Treasure“ kao suvenir

- Kako je knjiga prošla na tržištu – je li bilo zanimanja kod stranaca – posjetitelja Zagreba, odnosno onih koji tu žive?

- Do sada je knjiga i slikovnica na hrvatskom i engleskom jeziku ukupno prodano gotovo deset tisuća primjeraka. Što je impresivno za tržište knjiga u Hrvatskoj.

Knjige su odlično prihvaćene, unatoč cijeni koja baš i nije niska. Zapravo, cijena je takva da vrednuje rad svih suradnika uključenih u projekt. Mislim da je to ključan razlog uspjeha. Dati povjerenje ljudima da rade ono što najbolje znaju. Na kraju dobijete takav rezultat. Stranci koji ulaze u knjižare uglavnom kupuju jer takvih stvari imate malo, samo ih moraju vidjeti i znati da postoje. Ponešto smo se oglašavali u medijima namijenjenim stranim turistima, ali nedovoljno, skromni budžeti ne mogu osigurati veću prisutnost oglasa, a ako stranci ne vide, ne znaju da postoji. Zato knjigu ipak najčešće kupuju domaći ljudi i to za darivanje. Knjige se danas distribuiraju na šezdesetak prodajnih mjesta diljem Hrvatske (od knjižara, prodavaonica hrvatskog dizajna, suvenirnica u muzejima i hotelima), a kao kuriozitet ističemo da su na Europskim sveučilišnim igrama 2016. godine najbolji studenti sportaši uz svoje zlatne medalje ponijeli i ovo zlatno izdanje kao uspomenu na Zagreb i Hrvatsku.

- Jeste li Vi sami ponudili TZ grada Zagreba da knjiga postane svojevrsni suvenir (naravno riječ je onda o visokoj kvaliteti) ili su Vas oni „prepoznali“?

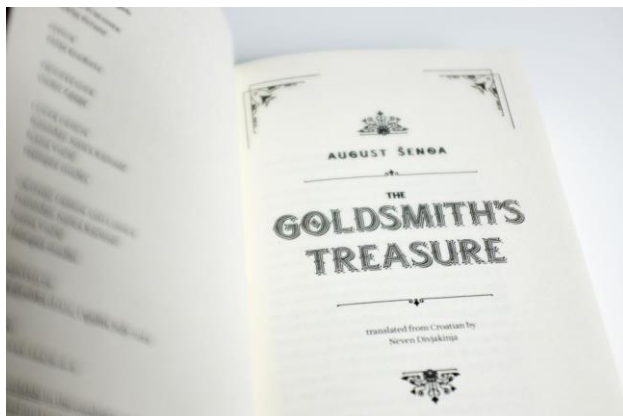
- Prijavili smo knjigu na javni poziv u okviru projekta „Piece of Zagreb“ koji su 2017. godine organizirali Dizajn centar Zagreb i TZ Grada Zagreba pa su nas oni odabrali između ostalih ponuđenih rješenja kao jedan od dizajniranih autentičnih zagrebačkih suvenirna. Ne znam zašto projekt „Piece of Zagreb“ nije nastavljen i zbog čega je izložba bila samo jednokratna i privremena. Šteta, mislim da nam takvih projekata nedostaje. Projekata koju potiču dizajnere i obrtnike, domaću pamet i ruke da neprave nešto prepoznatljivo i kvalitetno.

Šenoa je imao napredne ideje, a kao senator pomagao je u saniranju potresa a prije 140 godina

- Sad mi je jasno zašto je Vaša prva objavljena knjiga prijevod Šenoina „Zlatarovog zlata“, a volite li Vi osobno „Zlatarovo zlato“ i Šenou? Vjerujem da je odgovor potvrđan – zašto?

- Naravno da cijenim ono što „Zlatarovo zlato“ znači za hrvatski jezik i kulturu kao i sam August Šenoa. Riječ je o prvom hrvatskom povijesnom romanu, odnosno o romanu koji se smatra prvim hrvatskim modernim romanom. Koji je nastao u vrijeme borbe za ravnopravnost hrvatskoga jezika, našeg jezika koji se održao upravo zahvaljujući piscima, ljudima poput Šenoa. Zbog toga me veseli „sresti“ se s Augustom u Vlaškoj, mahnuti Zagorki u Tkalčićevoj, sjesti pokraj Matoša na Gornjem gradu... Očuvanje jezika i kulture važni su za svaku naciju, a pogotovo za male narode. Jezik i kultura su one razlike koje čine neko društvo prepoznatljivim i zbog toga je važno stalno ulaganje u njih.

Osim toga, kada govorimo o Šenoi, moramo se prisjetiti i potresa koji je prije 140 godina pogodio Zagreb, u vrijeme kada je Šenoa bio gradski senator. On je svojim primjerom pokazao što znači odgovornost gradske uprave. Nakon potresa, obilazeći stradale i popisujući štetu, navukao je i bolest od koje je nedugo nakon toga i umro. Inače, o detaljima iz Šenoina života možete se najbolje upoznati u Kući Šenoa. U razgovoru s gospođom Jasminom Reis, inače nasljednicom ostavštine Augusta Šenoa, možete saznati brojne manje poznate detalje o njegovu životu, a i o životu ostalih Šenoa. Recimo, meni su baš zanimljivi Augustovi napisi u tisku u kojima je u ono vrijeme stao u zaštitu prava žena u Zagrebu na nanošenje rumenila na lice. Iz toga, a i brojnih drugih detalja zapravo vidite koliko je August Šenoa bio ispred svog vremena i koliko je promovirao progresivne ideje.

- Koliko Vam ova situacija s koronavirusom utječe na posao, kako je doživljavate i privatno i poslovno? Isto pitanje može se vezati uz potres koji je mnogima omeo posao, pa sigurno i Vama? Je li pomoć države ostvarena i koliko ste zadovoljni njome?

- Naravno da utječe, kao i svima. No ne bih govorio o tome. Previše se o tome govori i piše svuda oko nas. Dok čekam da prođu stvari na koje ne mogu utjecati, vesele me razmišljanja o novim projektima i nada u Zelenu obnovu Zagreba. Mislim da će s krajem proljeća situacija biti puno bolja nego što to danas izgleda.

- Unatoč trenutno teškoj situaciji – kakvi su Vam planovi, jer još ste mladi i Vaš poduzetnički, ali i kulturom, posebno književnom, oplemenjeni duh sigurno još nije „potrošen“?

- Na tragu ideje da knjigu kao proizvod širimo na turističkom tržištu, a i činjenicom da sam odrastao na Visu, nedavno mi se javila viška književnica Anela Borčić s prijedlogom da objavimo njezinu ilustriranu zbirku priča za mlade temeljenu na otočkim legendama. Tako da će zbirka priča „Zabranjeni gariful“ biti naše sljedeće izdanje. Međutim, s obzirom na okolnosti na tržištu, u ovom trenutku ne mogu još najaviti datum izlaska. Termin objavljivanja ovisi o tome kada uspijemo zatvoriti financijsku konstrukciju pa evo koristim ovu priliku da pozovem iseljenike – poduzetnike s Visa koji žele podržati projekt da nam se jave.

Imamo mi još ideja koje su još u povojima pa je o tome preuranjeno govoriti.

- Koliko vam podatak što potječete s otoka Visa znači u poimanju ne samo književnosti i nakladništva nego svijeta uopće?

- Nisam sklon pridavati važnost podrijetlu, iako okolina u kojoj odrastete zasigurno dijelom utječe na vas, oblikuje vas u nekoj mjeri. Vis i književnost imaju i te kako veliku povezanost. Uz jednog od najvećih hrvatskih književnika uopće Ranka Marinkovića preko pjesnika Jakše Fiamenga, Joška Božanića... Dalje od ovoga o svemu što bih rekao o Visu bio bih vrlo subjektivan i nostalgičan. Svatko od nas ima svoja najdraža mjesta u kojima je proveo djetinjstvo i kao što je za mene Vis ishodišna točka, za nekog drugog to je njegov Dubrovnik, Grožnjan, Osijek ili Imotski...

No osim naših sentimentalnih veza sa sredinom iz koje smo potekli, mislim da je važno poštivati i njegovati kulturu sredine u kojoj živite. To zasigurno znaju brojni iseljenici širom svijeta, ali mi se čini da u Zagrebu toga nedostaje. Možda je to razlog zašto sam baš „Zlatarovo zlato“ izabrao kao svoj prvi projekt.